

§ 17

Elevhälsorapport 2012/2013

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner Elevhälsorapport 2012/2013.
2. Utbildningsnämnden uppdrar åt förvaltningen att utifrån rapporten ta fram ett handlingsplan för hur arbetet med att motverka fusk i stadens skolor ska förbättras.
3. Utbildningsnämnden anför därutöver följande:

Stockholms elevhälsorapport visar att de flesta elever känner sig trygga och trivs i skolan och de flesta eleverna upplever också att de får stöd i sitt lärande. Samtidigt uppger färre flickor än pojkar i grundskolan att de trivs i skolan och likaså i livet. Det är naturligtvis bekymmersamt.

Orsakerna till denna utveckling är med all sannolikhet flera, och sträcker sig också utanför skoldagen. Men även om ungdomars hälsa inte enbart är skolans ansvar så måste skolan ta sin del av ansvaret. Skolan ska vara en säker plats där alla känner sig trygga. Att stärka både den fysiska och psykiska hälsan är centralt för elevernas välmående och förmåga att tillgodogöra sig kunskap. En välfungerande elevhälsa är ett viktigt stöd i detta.

Många gånger känner barn och unga sin starkaste oro och utsatthet på kvällar och helger när skolan är stängd. En naturlig utveckling är att elevhälsan också ska finnas där eleverna finns, på nätet. Det är därför positivt att verksamheten kring elevhälsa på nätet startar nu under hösten/vintern 2013. Att öka arbetsron i skolan och minska stöket på lektionerna är fortsatt, vid sidan av skolans övriga elevhälsoarbete, en uppgift av stor betydelse för ökad trygghet och studiero. Eleverna själva vill att det ska vara tyst i klassrummet, att stämningen i klassen ska vara bra och att läraren ska leda lektionen på ett tydligt och varierat sätt. Här har skolan arbete kvar att göra.

Andra utvecklingsområden som rapporten tar upp är att tydliggöra skolans syn på fusk och plagiat och att ge särbegåvade elever utmaningar i lärandet.

Att mellan 40-50 procent av eleverna i grund- och gymnasieskolan medger att de fuskat på läxförhör och prov är mycket allvarligt. Utbildningsförvaltningen får därför i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur arbetet med att motverka fusk i stadens skolor

ska förbättras. Förvaltningen ska återkomma till nämnden så fort detta är gjort.

Skolorna kan också bli bättre på att anpassa undervisningen utefter elevernas förutsättningar, inte minst vad gäller särbegåvade elever. Svårigheten är att se till att dessa elever får tillräckliga utmaningar i lärandet så att de inte tappar lusten och intresset av studierna. Grund- och gymnasieskolorna bör därför i så hög utsträckning som möjligt sträva efter att utmana dessa elever, genom ledning och stimulans, till att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Ärendet

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 4 oktober 2013, dnr 13-400/5992.

Ärendet bordlades vid utbildningsnämndens sammanträde den 24 oktober 2013.

Elevhälsorapporten ingår i stadens kvalitetssystem som ett av underlagen till stadens planerings-, uppföljnings- och kvalitetsarbete.

Delrapport 1 innehåller jämförande studier av elevers stöd i lärande, trivsel i skolan och trivsel i livet. Rapporten baseras på svar på elevhälsoenkäter, hälsoprofiler gjorda inom ramen för elevhälsans medicinska insatser, stockholmsenkäten och stadens brukarundersökning. Den visar på att de allra flesta elever trivs i skolan och känner sig trygga där. Dock har flickornas skattning av trivsel i livet minskat de senaste tre läsåren. De flesta elever upplever att de får stöd i sitt lärande. Liksom tidigare år upplever eleverna att de inte är delaktiga i skolarbetet i tillräcklig omfattning.

Delrapport 2 behandlar frågor om hur sex skolor bedriver arbete med elever i behov av särskilt stöd. Redovisningen innehåller olika aspekter och bland dessa kan nämnas hur skolorna arbetar med att tidigt upptäcka elever som har svårt att nå målen, hur de tar emot och anpassar undervisningen för elever som är nyanlända och sent anlända från utlandet, skolans rutiner för hantering av olovlig frånvaro, och delaktighet för elever med funktionsnedsättningar.

Elevhälsorapporten omfattar endast kommunala skolor. Rapporten används som underlag i förvaltningens analysarbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom tillhandahållaravdelningen.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:

Utbildningsnämnden godkänner Elevhälsorapport 2012/2013.

Yrkande

Ordförande Lotta Edholm (FP), ledamöterna Markus Nordström (M), Karin Ernlund (C) och ersättaren Ella Bohlin (KD) framlade ett eget förslag och yrkade bifall till detta.

Vice ordförande Jan Valeskog (S) framlade ett eget förslag och yrkade bifall till detta.

Ledamöterna Per Olsson (MP) och Marina Gunnmo Grönros (V) yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med hennes yrkande.

Reservation

Jan Valeskog m.fl. (S) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

att därutöver anföra följande:

Det är en delvis oroväckande bild som Elevhälsorapporten redogör för. Det är tydligt att både trakasserier elever emellan och elevernas sviktande självkänsla är stora utmaningar där utbildningsförvaltningen måste agera för att vända trenden. Andelen elever som känner sig mobbade eller trakasserade ökar tydligt. Andelen elever som ofta känner att de inte duger ökar, främst bland flickor. Samma grupp som är mest högpresterande i Stockholms skolor, flickor, tycks också vara överrepresenterade bland de elever som mår dåligt. Det är en reflektion som görs i rapporten och som bör föranleda agerande för att förbättra den psykosociala miljön i Stockholms skolor.

Reservation

Per Olsson m.fl. (V) och Marina Gunnmo Grönros m.fl. (V) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Per Olsson m.fl. (MP) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Det är väldigt värdefullt att det görs en så omfattande årligen återkommande utvärdering av utbildningsförvaltningens verksamhet med fokus på elevernas trivsel, lärande och hälsa. Det är också mycket positivt att majoriteten av de elever som besvarat hälsoprofilen uppger att trivs i skolan och att de får det stöd de behöver. Rapporten pekar dock på flera områden där staden har mycket kvar att jobba med.

Generellt visar rapporten att de senaste årens politiska fokus på att kvantitativt mäta och kontrollera elever och skolors resultat har skett på bekostnad av förutsättningarna att skapa och ta tillvara på goda sociala sammanhang. Att skolan är en plats som upplevs hanterbar och där elever, lärare och föräldrar känner trygghet och välbefinnande är en grund för att eleverna ska kunna utveckla de förmågor som står inskrivna i läroplanen. Kunskapsuppdraget har blivit för smalt och ytligt genom alliansens skolpolitik.

Vi ser tydliga könsskillnader i rapporten och det är på intet sätt något nytt. Men fler flickor än tidigare i grundskolan uppger att de inte trivs och känner sig trygga i skolan. Fler än var sjätte flicka i årskurs 8 uppger att de aldrig eller bara ibland äter skollunch. Det är allvarligt. Samtidigt uppger var tredje flicka i åk 9 och åk 2 i gymnasiet att de har huvudvärk, dålig aptit, sömnstörningar och nervös mage minst en gång i veckan. Vi är förvånade över att allianspartierna inte har klarat av att använda genusglasögonen i sin skolpolitik under de snart två mandatperioderna de styrt i Stockholm.

Trots allianspartiernas tydliga fokus på att stoppa mobbningen och skapa ordning i skolan ökar nu andelen elever som uppger att de blir utsatta för mobbning. Trots strängare regler och insatser ökar nu också skolket igen. Vi ser en allianspolitik som inte lyckats. Det är dags för en förändrad syn på skolans ordningsproblem. En skola som klarar av skapa fungerande sociala sammanhang för sina elever kommer också uppleva ökad närvaro och trivsel.

Miljöpartiet har i stort sett inget att invända emot Utbildningsförvaltningens förslag. Men vi menar att det behövs en radikal förändring i hur den politiska ledningen ser på kunskap och lärande. De brister som utvärderingen har avslöjat har, om inte helt, men till alltför stor del, drivits fram av Alliansens syn på kunskap och lärande, på vad som är viktigt för en ung människas utveckling och för samhällsutvecklingen i sin helhet. I nuläget behövs fler och mer

kraftfulla åtgärder för att fler elever ska må bättre. Det behövs mer för att lärarna ska få reella möjligheter att utveckla ett för eleverna mer meningsfullt lärande i ett klimat av tillit och samarbetsanda, som innefattar alla som finns på skolan.

Särskilt uttalande

Marina Gunnmo Grönros m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Sammanfattningsvis visar resultaten på relativt små förändringar men några trender. Då det ändå rör sig om så pass små förändringar skulle undersökningen tjäna på att lägga till konfidensintervaller (på 95% sannolikhetsnivå) då det är enkätundersökningar och finns bortfall. Många skillnader är små och kan inte sägas vara statistiskt signifikanta. Dock är det en gedigen och bra rapport som presenteras även om resultat från år till år bör tolkas med försiktighet.

Elevhälsorapporten visar genomgående att det finns stora skillnader som grundar sig på genus vilket innebär att vi har ett stort jämställdhetsproblem. Stockholms stad skolor behöver ta problemet med skillnader mellan pojkar och flickor som rör välmående, sociala beteenden, mobbing och prestation på mycket större allvar. Det handlar i grunden inte om betyg utan om könsroller och på denna front måste genuspedagogiken bli mycket mer tydlig och genomsyrande i hela undervisningen och utbildningsväsendet i Stockholms stad. Detta är dock en politisk fråga där mer fokus rörande rekrytering och internutbildning utgör viktiga faktorer. Flickor mår sämre i allmänhet, känner varken att de trivs eller är trygga i skolan i betydligt högre utsträckning än pojkarna samtidigt som de presterar högre. Vi har idag en skola där oroliga, stressade och duktiga elever främjas genom höga resultat men får betala ett högre pris med psykosociala problem.

Att allt fler elever fuskar på prov i en skola där eleven konstant mäts, utvärderas och bedöms från allt lägre årskurser kanske inte är så förvånansvärt vid eftertanke. Att en högre andel flickor än pojkar uppger att de har fuskat kan vara ett tecken på att detta hetsas fram i folkpartiets Jan Björklund ledda skola. En åtgärdsplan är säkert bra men problemen behöver först belysas ytterligare för att få en förståelse för varför elever anger att de fuskar mer.

Genomgående verkar både problem och positiva mönster grunda sig i det som händer i klassrummet mellan pedagoger och elever. För att komma åt de problem som finns behöver lärarnas och andra pedagogers sociala roll mer satsningar. I dagens karriärtjänster ligger

UTBILDNINGSNÄMNDEN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

28 NOVEMBER 2013

BLAD 35

fokus på lärare som är kunniga pedagoger inom sitt ämne och fokus ligger på skolresultat, vilket både är viktigt och bra men det löser inte alla problem. I vänsterpartiets budget för 2014 föreslå vi att man utreder en ny karriärtjänst som främjar lärare med hög social kompetens som är duktiga på att motverka mobbing och skapa en god psykosocial läromiljö i klasserna. Detta är även en nyckel för att kunna hjälpa barn med funktionshinder som annars lätt hamnar utanför klassens gemenskap.